

JASTRZĄB

PROCEDURA ODZYSKANIA PRAW MIEJSKICH

Historia nazwy Jastrząb

Gromada milczała. Każda z proponowanych nazw wydawała się na tę okazję nieodpowiednia. Tak minęła noc. Rankiem wójt zaczął zbierać się do drogi, a tymczasem nazwy wioski, jak nie było, tak nie było. Ruszył w końcu strapiony, bo na obradach stawić się musiał, co chwilę jednak przystawał i za każdym razem rozmyślał, co też powie.

Uszedł tak spory kawał drogi, gdy nagle wśród szczegoła pola otoczyła go gromada dużych polnych myszy. Wygłodzone to były i drapieżne stworzenia, jako że przednowek srogi panował i w komorach chłopskich ledwie po garści mąki zostało. Rychło też całym stadem do sakwy mu się dobrały, a co żarloczniejsze buty i spodnie nadgryzać zaczęły.

Wrzasnął wójt przeraźliwie, gdy jeden i drugi gryzoń mocniej go uciął i nuż się bronić, a kijem na wszystkie strony wymachiwać. Na nic to jednak się zdało, myszy widząc zdobycz coraz śmielej sobie poczynaty, a krzyki wójta choć głośnie niewiele pomagały. Niespodziewana przygoda przykry obrót zaczęła nabierać, na szczęście rozpaczliwe nawoływania wójta usłyszał jastrząb, a widząc, co się dzieje ulitował się i na pomoc pospieszył.

We dwóch już łatwiej z bandą gryzoni się uwinęli. Czas też był po temu najwyższy, obrady bowiem lada chwila rozpocząć się mogły. Widząc, iż mocno poturbowany wójt z trudem w drogę rusza, jastrząb powiada:

- Złapcie mnie wójcicie za nogi, a rychło na miejsce was zaniose!

Nie było czasu do namysłu. Schwycił wójt swego wybawcę za szpony i w górę poszybował.

Jakoż w chwilę potem cały i zdrowy na obradach się stawił, a gdy ptak przyrzekł, iż czekać będzie i z powrotem bezpiecznie do wioski go zaniecie, uspokojony wśród innych wójtów usiadł. Myśl o niedawnej przygodzie na chwilę go jednak nie opuszczała, toteż niewiele z prowadzonych rozmów rozumiał i słyszał. Gdy zatem przyszedł na niego kolej, by nazwę wioski wymienić- myśląc o jastrzębiu- odpowiedział głośno:

- Jastrząb!

Inni sądząc, iż jest to nazwa wsi wójta, do ksiąg ją zapisali.

I tak oto wieś po wsze czasy pod nazwą „Jastrząb” pozostała. Ptak zaś, który cierpliwie na wójta czekał, uznał owe wydarzenie za wielki zaszczyt. Od tego też czasu zaprzyjaźnił się z mieszkańcami wsi i jak mógł przed złem wszelkim ich ochraniał. Gdy zaś po latach postanowił odlecieć podarował mieszkańcom wioski pióro, mówiąc:

- Zakopcie go głęboko w ziemię, a wasze pola staną się bogate i urodzajne. Zboże będzie na nich rosnać wysoko, w wy żyć będziecie w dostatku!

Odleciał jastrząb, a ludzie uczynili tak, jak im przykazał. Od tego czasu ich ziemie stały się bardziej urodzajne, a gospodarze zaczęli zbierać wyższe plony. Pewnego jednak dnia... Ale o tym, co wydarzyło się pewnego dnia we wsi Jastrząb dowiemy się tylko wówczas, jeśli sami tę wieś odwiedzimy!”

(Źródło: „Baśnie i legendy ziemi radomskiej” Zenon Gierała, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1999 r., str. 61- 62)

W DAWNEJ POLSCE

- W okresie VIII – X w. n. e w średniowieczu. na naszych terenach zbiegały się wpływy trzech dużych plemion słowiańskich: Lędzian, Mazowszan, Wiślan. Istnieje teza, że na terenie województwa świętokrzyskiego i południowej części ziemi radomskiej istnieć mogło nieznane z pierwotnej nazwy mniejsze plemię, któremu obecnie sztucznie przypisuje się miano Sandomierzan. Być może właśnie ono oddawało cześć słowiańskim bóstwom na górze Łysiec (Św. Krzyż).

Kolejna teza nazewnictwa

- Inna teza zakłada, że tereny obecnej gminy Jastrząb to miejsce przenikania wpływów i osadnictwa głównie plemienia Lędzian. Nasze tereny do X wieku były słabo zaludnione, gdyż przeważały tu ogromne kompleksy leśne. Iłżanka "Dobra", której źródło bije w Gąsawach Rządowych oraz Szabasówka, stanowiły południową granicę pradawnej pierwotnej Puszczy Radomskiej (której małą pozostałością jest dziś Puszcza Kozienicka). Jednym z pierwszych słowiańskich ośrodków osadniczych na obecnym południowym Mazowszu był bez wątpienia "Radom" - a konkretnie osada/wieś z VIII wieku n.e. niedaleko grodziska Piotrówka.

MIASTO JASTRZĄB

-Według Jana Długosza Jastrząb został założony przez biskupa krakowskiego Wojciecha Jastrzębca XV w 1422 roku na miejscu po wykarczowanym lesie na terytorium iłżeckim, należącym do biskupów krakowskich.

-Erekcję dał miastu dnia 30 września 1427 roku następca bpa Wojciecha - kardynał Zbigniew Oleśnicki .

-Od nazwiska założyciela Jastrząb otrzymał nazwę i herb, którego treść stanowią po dziś dzień insygnia władzy biskupiej: mitra i pastorał na czerwonym tle.

-Miasto lokowane zostało na prawie tzw. magdeburskim- niemieckim - „Jastrząb włączony został do klucza iłżeckiego”.

-W roku 1435 Zbigniew Oleśnicki – kardynał, kanclerz królowej Jadwigi i biskup krakowski – miasteczko powiększył i kościół drewniany swoim kosztem wystawił.

-W 1422 roku dla Jastrzębia zostały nadane swobody i przywileje przez Władysława Jagiełłę w Wolborzu w oktawę Nawiedzenia NMP Chwalebnej w 1422 roku...”

-Król Zygmunt I w dniu św. Jana Chrzciciela w 1526 roku, ustanowił targi w każdą środę tygodnia, oraz jarmarki na św. Jana Chrzciciela i Wszystkich Świętych .

JASTRZĄB NA PRZESTRZENI WIEKÓW

- Od 1578 roku, prawem nadanym przez Stefana Batorego, Jastrząb rządził się prawem niemieckim. Mieszczanie mogli zajmować się handlem w całym królestwie nie płacąc cła na komorach wodnych i lądowych, ani też podatku mostowego.

-W dniu 1 września 1584 roku biskup krakowski Piotr Myszkowski w zamku w Bodzentynie przywraca Jastrzębianom pola zabrane przez biskupa Filipa Padniewskiego. Kardynał Radziwiłł na zamku iłżeckim 4 października 1598 r. zatwierdza te darowizny.

-W dniu 18 września 1627 roku biskup Marcin Szyszkowski w zamku w Bodzentynie, a dnia 2 sierpnia 1641 roku biskup Jakub Zadzik na dworze w Mirowie zatwierdzili następne przywileje mieszkańcom miasta.

JASTRZĄB NA PRZESTRZENI WIEKÓW

- W 1633 roku Władysław IV zatwierdził w Jastrzębiu stowarzyszenie szewców.
- W 1662 roku po wojnie szwedzkiej Jastrząb liczył 34 domy i 250 mieszkańców.
- W 1683 roku król Jan III Sobieski potwierdził nadania swoich poprzedników m.in. cech szewców, a król August III Sas w Warszawie dn. 5 października 1746 roku potwierdził wszystkie poprzednie przywileje około trzynastu mieszkańców Jastrzębia.
- W 1776 roku król Stanisław August Poniatowski nadał miastu jarmarki na święta Jana Chrzciciela, św. Macieja, Benedykta, Marka, Hioba, Łukasza i św. Magdaleny 22 lipca.
- Dnia 27 lipca 1789 roku uchwałą sejmu Jastrząb przeszedł wraz z dobrami biskupimi na własność Rzeczypospolitej.
- W 1820 nastąpiło zniszczenie kościoła, oraz domy uległy zniszczeniu. W tym czasie domów drewnianych było 80, 1 dom murowany. Mieszkańców było 434, w tym chrześcijan 406 i Żydów 28.

ODEBRANIE PRAW MIEJSKICH

-Z rokiem 1869 nakazem cara Aleksandra II Jastrząb został zmieniony na osadę i włączony do gminy Rogów.

- Tak więc okres praw miejskich dla Jastrzębia zamyka się w 442 latach.

- W 1973 roku na nowo utworzono gminę Jastrząb jako gminę wiejską. Podstawą utrzymania jej mieszkańców było rolnictwo. Użytki rolne stanowiły 80% powierzchni ogólnej. Istniejące na terenie gminy podmioty gospodarcze to przede wszystkim zakłady kamieniarskie związane z eksploatacją piaskowca jurajskiego i jego obróbką. Na terenie gminy znajduje się zbiornik wodny o pow. 10 ha lustra wody stanowiący miejsce wypoczynku mieszkańców Gminy.

ODEBRANIE PRAW MIEJSKICH

- Po reformie ustroju gminnego, powołaniu nowych powiatów i guberni postanowiono zająć się także kwestią miast, a głównie ich liczby. W Królestwie Polskim było ich bowiem bardzo dużo, większość z nich powstało jest w średniowieczu i borykały się ze stagnacją gospodarczą. Wynikało to z tego, że miasta obciążano tradycyjnie wieloma opłatami i podatkami. Były to na przykład: targowe, jarmarczne, rogatkowe, kopytkowe, kamienne, dyszłowe, wjazdowe, polanowe i inne,
- W opublikowanym w dniu 1 czerwca 1869 roku ukazie carskim czytamy: (...) *dostrzegliśmy, że w liczbie 452 miast królestwa, znajduje się wiele takich, które chociażby nazywają się miastami, jednakże z powodu nieznacznej liczby mieszkańców, małego rozwoju przemysłu i niedostateczności dochodów w rzeczywistości nie mają znaczenia miast i niegdyś zaliczane były do nich, dlatego tylko, że według ówczesnych praw miejscowych tylko w miastach dozwolone było prowadzenia handlu i rzemiosł*

ODEBRANIE PRAW MIEJSKICH

- Wydano zatem ukaz carski, według którego polecono „Komitetowi do spraw Królestwa Polskiego”, aby miasta, które z powodu *nieznacznej liczby mieszkańców, małego rozwoju handlu niedostatecznych dochodów nie mają w rzeczywistości znaczenia miast, przemianować na osady miejskie i zastosować wobec nich moc ukazu z dnia 19 lutego 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich jako też wszystkich wydanych w jego rozwinięciu postanowień,*
- Na mocy decyzji Komitetu Urządzającego Królestwa Polskiego z 1869 roku Jastrząb straciło prawa miejskie.
- Osadę Jastrzemb (tak pisano w ukazie) przyłączono do Mirowa – gminy Rogów.
- Władze motywowały odebranie praw miejskich przyczynami ekonomicznymi, lecz w powszechnym odczuciu były to represje za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym,

ОДЕБРАНІЕ ПРАВ МІЕЈСКІХ

По указу Его Величества
А Л Е К С А Н Д Р А II-го,
 Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,
 Великаго Князя Финляндскаго,
 и проч. и проч. и проч.

Учредительный въ Царствъ Польскомъ Комитетъ.

На основаніи Высочайшаго указа 1-го іюля 1869 года, о переименованіи въ посады немѣющихся городского характера поселеній въ губерніяхъ Царства Польскаго, учредительный комитетъ, на представленію члена-завѣдывающаго дѣлами комитета, постановилъ и постановляетъ:

I. Города: Вержбицу, Висмержице, Воляновъ, Едлянскъ, Скаршишевъ, Ястржембъ, Пржитыкъ и Бялобжега, Радонскаго уѣзда, а также уѣздный городъ Пльжу и города Пльжскаго уѣзда: Солецъ, Вонхоцкъ, Вержбиць, Грабовецъ, Казановъ, Лпско, Тарловъ, Цепелевъ и Сенно, обратитъ въ посады, съ принятіемъ слѣдующихъ мѣръ относительно устройства въ нихъ гминнаго управленія на началахъ, опредѣленныхъ въ Высочайшимъ указѣ 19-го февраля (2 марта) 1864 г.:

1. посады Вержбицу, съ предмѣстьемъ Ржечовъ и поселкомъ Степановка, обратитъ въ отдѣльную гмину подъ тѣмъ же именемъ „Вержбица“;

2. посады: Висмержице, Воляновъ, Едлянскъ, Скаршишевъ Ястржембъ и Пржитыкъ, присоединитъ къ существующимъ гминамъ, а именно:

Висмержице къ гминѣ Радановъ,
Воляновъ „ Воляновъ,
Едлянскъ „ Едлянка,
Скаршишевъ „ Богуславце,
Ястржембъ „ Мировъ,
Пржитыкъ „ Подгаецъ;

затѣмъ изъ числа сихъ гминъ, гмину Едлянка переименовать въ гмину Едлянскъ, Богуславце въ гмину Скаршишевъ, Мировъ въ гмину Роговъ, по центральному пункту и мѣсту нахождения гминной канцеляріи, и гмину Подгаецъ въ гмину Пржитыкъ;

W Imieniu Najjaśniejszego
A L E X A N D R A II-go,
 CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSSJI, KRÓLA POLSKIEGO,
 WIELKIEGO KSIĘZĄ FINLANDZKIEGO,
 etc., etc., etc.

Комитетъ Урядующій въ Крѣлевствѣ Польскомъ.

На засадѣ **НАИВЫШЕГО** указа зъ дня 1 czerwca 1869 roku, о przemianowaniu miejscowości niemających charakteru miejskiego, w guberniach Królestwa Polskiego, na osady, komitet urządzający na przedstawienie członka zawiadującego czynnościami komitetu urządzającego postanowił i stanowi:

I. Miasta: Wierzbica, Wyścierzycze, Wolanów, Jedlińsk, Skaryszew, Jastrzeź, Przytyk i Białobrzegi w powiecie Radomskim, a także miasto powiatowe Płzę i miasta powiatu Płzeckiego: Solec, Wąchock, Wierzbnik, Grabowiec, Kazanów, Lipsko, Tarłów, Ciepiałów i Siemno, zamienić na osady, z zastosowaniem następujących środków co do urządzenia w nich zarządu gminnego na zasadach, wskazanych w **NAI- WYŻSZYM** ukazie z dnia 19 lutego (2 marca) 1864 roku.

1. Osady Wierzbica z przedmieściem Rzezczków i zaściankiem Stepanówka, zamienić na osobną gminę pod temże imieniem „Wierzbica“.

2. Osady: Wyścierzycze, Wolanów, Jedlińsk, Skaryszew, Jastrzeź, i Przytyk przyłączyć do gmin istniejących a mianowicie:

Wyścierzycze do gminy Radzanów,
Wolanów „ Wolanów,
Jedlińsk „ Jedlanka,
Skaryszew „ Bogusławice,
Jastrzeź „ Mirów,
Przytyk „ Podgajek;

następnie z liczby gmin tych: gminie Jedlanka nadać nazwę gminy Jedlińsk, Bogusławice—gminy Skaryszew, Mirów—gminy Rogów, ze względu na punkt centralny położenia tychże, oraz z powodu znajdowania się tamże kancelarji gminnej, i gminę Podgajek zamienić na gminę Przytyk.

3. посады Бялобжега выключитъ въ составъ гminy Суха- которую переименовать въ гмину Бялобжега; а для уменьшенія состава сей гminy, отдѣлитъ въ соседней гминѣ Стромецъ состояща нинѣ въ гминѣ Суха-селенія: Вржесне надъ Палашею, Вржесна-Волы, Анджеювъ, Спитъ, Винентовъ, Пожрживно и Потуллина;

4. посады Пльжу и Солецъ обратитъ въ отдѣльныя гminy; а съмъ нинѣ существующую гмину Солецъ, переименовать въ гмину Дюрковъ;

5. посады: Вонхоцкъ, Вержбиць, Грабовецъ, Казановъ Лпско, Тарловъ, Цепелевъ и Сенно, присоединитъ къ существующимъ гминамъ, именно:

Вонхоцкъ къ гминѣ Велья-Вель,
Вержбиць „ Старачовице,
Грабовецъ „ Ржечовъ,
Казановъ „ Мѣховъ,
Лпско „ Лпско,
Тарловъ „ Цыница,
Цепелевъ „ Цепелевъ,
Сенно „ Сенно; изъ числа сихъ гминъ,

гмину Страрховице переименовать въ гмину Вержбиць.

II. Какъ въ посадахъ, имѣющихъ образованъ изъ себя отдѣльными гминами, такъ и въ тѣхъ гминахъ, которыя вмѣняются въ своемъ составѣ вслѣдствіе присоединенія къ нимъ, на основаніи настоящаго постановленія, посадовъ или селеній изъ другихъ гминъ, прозвести немедленно выборы на гминныя должности, на точномъ основаніи Высочайшаго указа 19 февраля (2 марта) 1864 года объ устройствѣ сельскихъ гминъ.

III. Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ дневникъ законовъ, возлагается на члена-завѣдывающаго дѣлами учредительнаго комитета.

Состоялось въ Варшавѣ, въ 820 засѣданіи, 17 (29) октября 1869 года.

Наибѣтнѣе въ Царствѣ, генералъ-фельдмаршалъ,
 (подписалъ) *Гр. Беръ.*

Членъ-завѣдывающій дѣлами учредительнаго комитета,
 сенаторъ, (подписалъ) *И. Солоневъ.*

3. Osadę Białobrzegi przyłączyć do składu gminy Sucha, której nadać nazwę gminy Białobrzegi; a dla zmniejszenia składu tej gminy, oddzielić od niej i przyłączyć do sąsiedniej gminy Stromieć, wsie: Brzesce nad Pilicą, Brzeska Wola, Andrzejów Szczyty, Wincentów, Pokrzywno i Potulanka.

4. Osady Płzę i Solec zamienić na oddzielne gminy; następnie istniejącą obecnie gminę Solec nazwać gminą Dzurków.

5. Osady: Wąchock, Wierzbnik, Grabowiec, Kazanów, Lipsko, Tarłów, Ciepiałów i Siemno, przyłączyć do gmin istniejących a mianowicie:

Wąchock do gminy Wielka wieś,
Wierzbnik „ Starachowice,
Grabowiec „ Rzeczniew,
Kazanów „ Miechów,
Lipsko „ Lipsko,
Tarłów „ Ciszca,
Ciepiałów „ Ciepiałów,
Siemno „ Siemno; z liczby tych gmin, gminie Starachowice nadać nazwę gminy Wierzbnik.

II. Jak w osadach, mających ze siebie formować gminy osobne, tak i w tych gminach, które zmieniają się w składzie swoim wskutek przyłączenia do nich, na zasadzie niniejszego postanowienia, osad lub wsi z innych gmin, dopełnić niezwłocznie wybory na obowiązki gminne na podstawie **NAI WYŻSZEGO** указа z dnia 19 lutego (2 marca) 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich,—i

III. Wykonanie niniejszego postanowienia, które w dzienniku praw zamieszczone być ma, wklada się na członka zawiadującego czynnościami komitetu urządzającego.

Działo się w Warszawie na 820-m posiedzeniu, 17 (29) października 1869 roku.

Членъ-завѣдывающій дѣлами учредительнаго комитета,
 сенаторъ, (подписалъ) *И. Солоневъ.*

Za zgodność:

Директоръ главный прызудяющий
 в комиссији рѣзодвей справедливости, *Воинович.*
 Директоръ канцелярји, *ВЛ. Холевинскі.*

PRAWA MIEJSKIE

- Co roku w Polsce kilka miast jest restytuowanych.
- Najczęściej są to dawne miasta, którym odebrano prawa miejskie po powstaniu styczniowym.
- W styczniu 2020 roku przybyło 4 miasta - Lututów (Łódzkie), Piątek (Łódzkie), Czerwińsk nad Wisłą (Mazowieckie) oraz Klimontów (Świętokrzyskie)
- W styczniu 2019 roku prawa miejskie nabyli: Koszyce, Lubowidz, Nowa Słupia, Nowy Korczyn, Oleśnica, Opatowiec, Pacanów, Pierzchnica, Szydłów, Wielbark.
- Opatowiec stał się najmniejszym miastem w Polsce - liczy około 329 mieszkańców.
- W styczniu 2018 r. prawa miejskie nabył m.in. Józefów nad Wisłą.

Co zmieniają prawa miejskie?

- ❑ Pierwszą zauważalną zmianą są m.in. tablice urzędowe oraz organ wykonawczy gminy – z chwilą nadania praw miejskich dotychczasowy wójt staje się burmistrzem.
- ❑ Prestiż miasta – podniesienie rangi miejscowości w oczach mieszkańców, kolejne miasto w powiecie szydłowieckim.
- ❑ Większa skłonność potencjalnych inwestorów do zainteresowania się terenami miejskimi.
- ❑ W miastach łatwiej jest także przeprowadzić proces odrolnienia działek, np. w celu zabudowania ich budownictwem indywidualnym lub przemysłowym.
- ❑ Łatwiejsza promocja walorów turystycznych.

Co zmieniają prawa miejskie?

- ❑ Powrót do wielowiekowej tradycji i historii.
- ❑ Dostęp do środków z funduszy europejskich zarówno dla miast jak i dla obszarów wiejskich do 5 tys. mieszkańców.
- ❑ Większe możliwości w staraniu się o środki przewidziane do działania rewitalizacyjne (rewitalizacja ulic, zabytkowych budynków).

Czym różni się gmina miejska od gminy miejsko-wiejskiej?

- ❑ Zgodnie z przyjętymi zasadami większe miasta posiadają w podziale administracyjnym status samodzielnej gminy, obejmującej wyłącznie jego teren – wtedy mówimy o gminach miejskich.
- ❑ Jeśli są one włączone w większą strukturę, stanowią wraz z okolicznymi miejscowościami (sołectwami) gminę miejsko-wiejską.

Wątpliwości mieszkańców

- ❑ Mieszkańcy nie ponoszą żadnych wydatków z tytułu uzyskania praw miejskich.
- ❑ Uzyskanie statusu miasta nie pociąga za sobą obowiązku wymiany dowodu osobistego i innych dokumentów.
- ❑ Z przyczyny odzyskania praw miejskich nie wzrosną opłaty lokalne (przedszkole, podatki od nieruchomości, odpady). Reguluje to uchwała Rady Gminy, a nie status miejscowości.
- ❑ Subwencja oświatowa nie ulegnie zmniejszeniu.
- ❑ Dodatki dla nauczycieli bez zmian – decyduje liczba mieszkańców, a nie status miejscowości.
- ❑ Bezpośrednie dopłaty rolnicze bez zmian- miejscowość nie musi być wsią, aby rolnik je otrzymał.
- ❑ Uzyskanie statusu miasta nie spowoduje zakazu hodowli zwierząt gospodarskich oraz upraw na gruntach ornych.
- ❑ Nie zmieni się kod pocztowy miejscowości, ani poszczególne adresy.
- ❑ Nie nastąpi wzrost liczby etatów w administracji gminnej.
- ❑ Nie nastąpi wzrost wynagrodzeń w administracji gminnej.
- ❑ Liczba radnych bez zmian.

PROCEDURA UZYSKANIA PRAW MIEJSKICH

- ❑ Rada Ministrów w drodze rozporządzenia nadaje gminie lub miejscowości status miasta i ustala jego granice.
- ❑ Wydanie rozporządzenia wymaga zasięgnięcia przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej opinii zainteresowanych rad gmin, poprzedzonych przeprowadzeniem przez te rady konsultacji z mieszkańcami.
- ❑ Rada Gminy występuje z wnioskiem do ministra właściwego do spraw administracji publicznej za pośrednictwem wojewody w terminie do dnia 31 marca.
- ❑ Właściwy wojewoda, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku, przekazuje go wraz ze swoją opinią do ministra administracji publicznej, z kolei wnioski rozpatrywane są nie później niż do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, w którym ma nastąpić zmiana.

INFORMACJE KOŃCOWE

- ❑ Zdjęcia pochodzą ze zbiorów Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Strategii Rozwoju Gminy Jastrząb na lata 2015-2025
- ❑ Opracowali: Dorota Sykulska
- ❑ Agnieszka Dąbrowska

Dziękujemy Państwu
za uwagę